

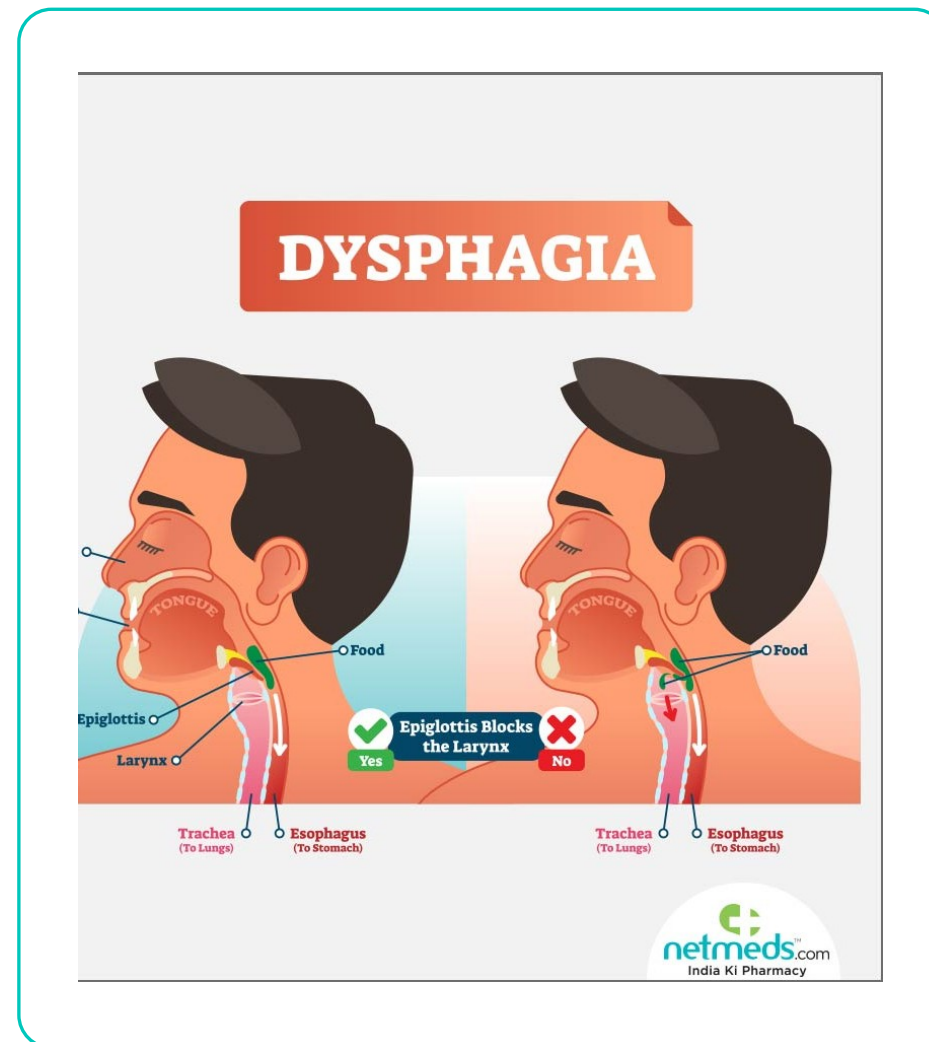
Dysfagie

Markéta Gregorová, Veronika Zelenková, Markéta Alexová, Michaela Kulíšková, Lada Adamová

Vymezení pojmu

- Získaná porucha polykání pevných látek nebo tekutin z úst do žaludku
- Proces polykání
  - Orální - vznik sousta v dutině ústní
  - Faryngeální - posun sousta jazykem dozadu
  - Ezofageální - polykací reflex - sousto přes hltan jde pomocí jazyka do jícnu

<https://www.youtube.com/watch?v=VoSMA2Anq3U>

Příčiny vzniku

1. Před a v průběhu polykání

- Neuromuskulární dysfunkce – cévní mozková příhoda, roztroušená skleróza, Parkinsonova choroba a Alzheimer
- Strukturální léze – nádory hlavy a krku, pooperační změny

2. Po polknutí

- Mechanické překážky – cizí tělesa
- Poruchy motility jícnu – mimovolní pohyblivost

Rozdělení

Horního typu

- Porucha posunu sousta z dutiny ústní do horního jícnu

Dolního typu

- Porucha průchodu sousta samotným jícnem

Rozdělení

Ezofageální dysfagie

- Základní příčina vzniklá v jícnu, spodním jícnovém svěrači (obvykle z důvodu mechanické příčiny nebo problémů s motilitou)

Orofaryngeální dysfagie

- Nastává při poruše posunu soust z úst do jícnu
- Příčiny:
  - Neurologická porucha – roztroušená skleróza, svalová dystrofie, Parkinsonova choroba
  - Neurologické poškození – náhlá mozková mrtvice, poranění mozku či míchy
  - Zenkerův divertikl – relativně vzácná abnormalita horního trávicího traktu (vakovitá výchlípka, vzniká v zadní části stěny hltanu)
  - Rakovina – některé druhy léčby mohou způsobit potíže s polykáním

Diagnostika

1. Fáze (akutní)

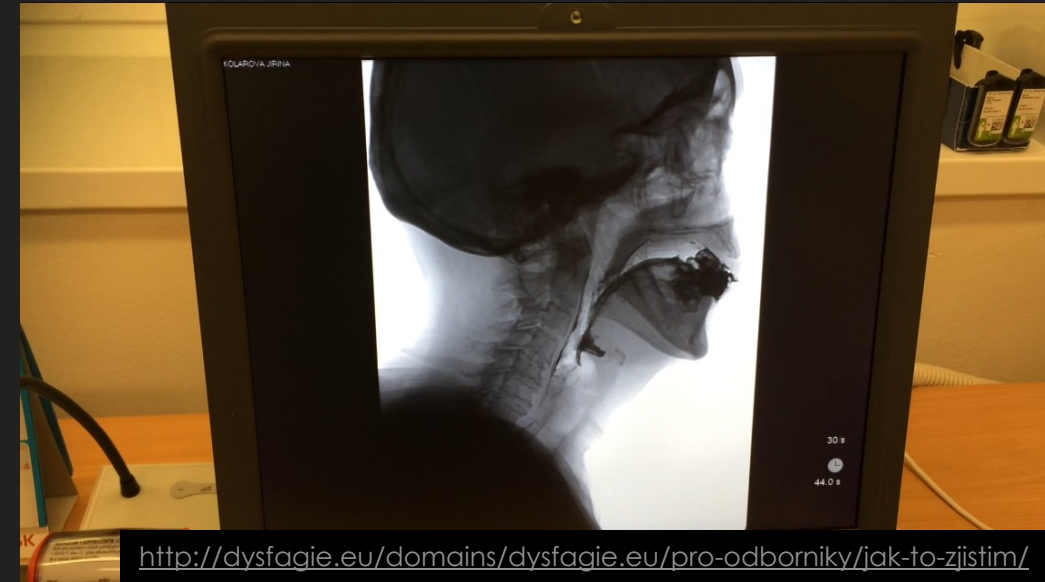
- V nemocnici (lékař, sestra, klinický logoped)
- Doma -> praktický lékař -> ORL -> gastroenterologie a klinický logoped

2. fáze

- Klinický logoped zkoumá – orofaciální hybnost, citlivost, dýchání, kvalitu hlasu, polykání

3. fáze

- Objektivní metody vyšetření :
videoendoskopie, videofluoroskopie

Terapie

- Dietní opatření, změna příjmu potravy, náhradní způsob příjmu potravy

Rehabilitace polykání

- Přímá terapie
  - Nácvik polykání, poloha těla, hlavy, koordinace struktur podílejících se na polykání
- Nepřímá terapie
  - Bez použití potravy
    - Cviky rtů, tváří, jazyka, hlasivkovkového uzávěru, evalvace hrtanu

Konkrétní cviky na:

<https://www.fnbrno.cz/areal-bohunice/neurologicka-klinika/dysfagie-terapeuticky-material/t4502>

Konkrétní terapie

- Kompenzační a terapeutické strategie dle J. A. Logemann
  - Kompenzační postupy
  - Posturální modifikace
  - Aktivní cvičení
- Bobath koncept
- Orofaciální regulační terapie dle Castilla Moralese
  - Reflexní terapie
- Myofunkční terapie

Dysfagie u dětí

- Není příliš častá
- Specifická pro kojenecký věk a časně dětství
- Obtíže s polykáním, odmítání potravy (vlození do úst, zpracování, polykání), nadměrná vybíravost
- Nejčastěji u dětí s mozkovou obrnou, mentálním postižením, poruchou autistického spektra, se syndromy

Dysfagie u dětí

Projevy

- Dysfunkční/dysorganizované sání
- Pevné svírání rtů, otáčení hlavy, dávící reflex

Důsledky

- Úbytek na váze, dehydratace, nutnost přijímat potravu neorální cestou, narušení celkového zdraví

Rehabilitace

- Zahájení do 3 let
- Pediatr, klinický logoped, orthodontista, neurolog, fyzioterapeut, ...

Zajímavosti

- 12.12. – Světový den polykání
- Evropská společnost pro poruchu polykání (ESSD)
<http://www.myessd.org/>
- Český rozhlas Hradec
<https://hradec.rozhlas.cz/dysfagie-porucha-polykani-je-castym-priznakem-mnoha-onemocneni-a-neni-radno-ji-7733058>
- Dysfagie videa:
<https://www.youtube.com/watch?v=KvcBwqSHP7g>
- Asociace klinických logopedů České republiky
<https://www.klinickalogopedie.cz/>

Zdroje

- *Fakultní nemocnice Brno* [online]. Dostupné z: <https://www.fnbrno.cz/areal-bohunice/neurologicka-klinika/dysfagie-terapeuticky-material/t4502>
- *Vyšetření dysfagie – DYSFAGIE.EU*. *DYSFAGIE.EU – web zaměřený na problematiku poruch polykání-dysfagii* [online]. Dostupné z: <http://dysfagie.eu/domains/dysfagie.eu/pro-odborniky/jak-to-zjistim/>
- *Dysfagie (problémy při polykání) - příznaky, příčiny a léčba | Rehabilitace.info*. *Zdravotní magazín a katalog rehabilitací | Rehabilitace.info* [online]. Copyright © 2022 [cit. 12.03.2022]. Dostupné z: <https://www.rehabilitace.info/zdravotni/dysfagie-problemy-pri-polykani-priznaky-priciny-a-lecba/>
- *15 Dif Dysfagie a odynofagie | Medicína, nemoci, studium na 1. LF UK*. *Stránky o medicíně, nemocech a studiu na 1. LF UK* [online]. Copyright © 2011 MUDr. Jiří Štefánek, IČO 88318427. [cit. 12.03.2022]. Dostupné z: <https://www.stefajir.cz/15-dif-dysfagie-a-odynofagie>
- *Dysfagie – poruchy polykání - AKL*. *Asociace klinických logopedů - sdružení odborníků z oblasti logopedie - AKL* [online]. Dostupné z: <https://www.klinickalogopedie.cz/index.php?pg=verejnost--co-je-to--dysfagie>
- *JEHLIČKOVÁ, J., Terapie dysfagie u dětí a dospělých*. Diplomová práce. Pedagogická fakulta MU. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/tcx3u/Diplomova_prace.pdf